T091 ATĐ 3 (42) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q38-Tạp Uẩn-Luận về Tàm Quý

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 38

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 38

LUAÄN VEÀ VOÂ TAØM QUYÙ (Phaàn 5)

Nhö trong kinh noùi: “Coù naêm Caùi”, laø naêm Caùi thaâu nhieáp caùc Caùi, hay laø caùc Caùi thaâu nhieáp naêm caùi? Cho ñeán noùi roäng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nhö trong kinh noùi: “Coù naêm Caùi: 1. Caùi tham duïc. 2. Caùi saân haän. 3. Caùi hoân traàm thuïy mieân. 4. Caùi tuøy mieân aùc taùc. 5. Caùi nghi”. Coù leõ coù ngöôøi sinh nghi laø Caùi chæ coù naêm loaïi, Voâ minh khoâng phaûi laø caùi chaêng? Bôûi vì muoán laøm cho moái nghi naøy coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng, maø hieån baøy ngoaøi naêm caùi ra coøn coù caùi thöù saùu rieâng bieät, ñoù laø caùi voâ minh. Vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Laø naêm Caùi thaâu nhieáp caùc Caùi, hay laø caùc Caùi thaâu nhieáp naêm Caùi? Ñaùp: Caùc Caùi thaâu nhieáp naêm caùi, khoâng coù phaûi laø naêm caùi thaâu nhieáp caùc caùi. Khoâng thaâu nhieáp nhöõng loaïi naøo? Ñoù laø Caùi voâ minh, bôûi vì caùc Caùi nhieàu hôn cho neân coù theå thaâu nhieáp naêm Caùi, naêm caùi ít hôn cho neân khoâng thaâu nhieáp heát caùc Caùi. Nhö ñoà ñöïng to lôùn coù theå uùp treân ñoà ñöïng nhoû beù, ñoà ñöïng nhoû beù khoâng theå naøo che heát ñoà ñöïng to lôùn. Tuøy mieân Voâ minh tuy cuõng laø Caùi, nhöng bôûi vì naëng neà khoâng noùi laø ôû trong naêm caùi. Ñöùc Theá Toân thieát laäp rieâng bieät laøm caùi thöù saùu, nghóa laø theá löïc cuûa naêm caùi tröôùc ñeàu baèng nhau, chæ rieâng Voâ minh laø naëng neà cho neân noùi taùch bieät. Ñeå chöùng minh cho nghóa naøy, laïi daãn lôøi

trong kinh, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Bôûi vì caùi Voâ minh che phuû, bò kieát aùi luoân luoân raøng buoäc. Ngöôøi ngu-ngöôøi trí ñeàu caûm ñöôïc, coù nhaän thöùc veà baûn thaân nhö vaäy”. Hoûi: Voâ minh laø Caùi cuõng laø kieát aùi laø kieát cuõng coù Caùi, vì sao trong naøy noùi Voâ minh chæ laø caùi, nhöng maø khoâng noùi thì neân bieát ñieàu naøy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieån baøy

caùc loaïi vaên- caùc loaïi giaûi thích, neáu duøng caùc loaïi vaên, caùc loaïi giaûi thích thì nghóa deã daøng hieåu ñöôïc-deã daøng coù theå thoï trì, ngoaøi ra thì seõ phöùc taïp loån soån theâm. Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieån baøy hai Moân, cho ñeán noùi roäng ra. Nhö Voâ minh noùi laø Caùi, thì AÙi cuõng phaûi nhö vaäy. Nhö AÙi noùi laø kieát thì Voâ minh cuõng phaûi nhö vaäy. Ñeå hieån baøy hai Moân, cho ñeán noùi roäng ra, vì vaäy Voâ minh chæ noùi laø Caùi, AÙi chæ goïi laø kieát. Laïi nöõa, Voâ minh nhieàu nghóa veà Caùi maø ít nghóa veà kieát cho neân chæ noùi laø Caùi; AÙi nhieàu nghóa veà kieát maø ít nghóa veà Caùi, cho neân chæ noùi laø kieát. Laïi nöõa, Voâ minh thì nghóa veà Caùi laø naëng maø nghóa veà kieát laø nheï cho neân chæ noùi laø Caùi; AÙi thì nghóa veà kieát laø naëng maø nghóa veà Caùi laø nheï, cho neân chæ noùi veà kieát, laïi nöõa, nghóa veà che phuû laø nghóa cuûa Caùi, trong caùc phieàn naõo laïi khoâng coù phieàn naõo thöù hai coù theå che phuû Tueä nhaõn cuûa höõu tình nhö Voâ minh, cho neân noùi laø Caùi. Nghóa veà raøng buoäc laø nghóa cuûa kieát, trong caùc phieàn naõo laïi khoâng coù phieàn naõo thöù hai raøng buoäc höõu tình ôû laâu daøi ôû trong sinh töû nhöng tham AÙi, cho neân noùi laø kieát. Caùc loaøi höõu tình bò Caùi voâ minh laøm cho muø loøa, bò kieát AÙi laøm cho vöôùng chaët, khoâng theå naøo rôøi boû sinh töû ñeå höôùng veà Nieát-baøn ñöôïc. Ví nhö coù ngöôøi gaëp phaûi hai teân giaëc thuø, neân teân troùi chaët tay chaân ngöôøi aáy, neân teân laáy vaûi bòt maét ngöôøi aáy, ngöôøi naøy bò troùi chaët maø maét laïi khoâng thaáy gì caû, khoâng theå naøo chaïy troán ñeán nôi yeân oån ñöôïc. Höõu tình cuõng nhö vaäy, bò Voâ minh che phuû, bò tham aùi troùi chaët, khoâng theå naøo rôøi boû sinh töû ñeå höôùng ñeán Nieát-baøn ñöôïc. Trong naøy caàn phaûi noùi thí duï veà hai teân giaëc thuø. Xöa coù hai teân giaëc, neân goïi laø Y-lôïi, neân goïi laø Xaû-sa, luoân luoân cuøng nhau giao du ñi laïi thaân thieát. Neáu gaëp ngöôøi coù cuûa caûi thì neân teân troùi chaët chaân tay, neân teân boâi ñaát vaøo maét ngöôøi ta, laáy heát cuûa caûi maø ñi. Ngöôøi aáy bò troùi chaët, maét kaïi khoâng troâng thaáy gì nöõa, theá laø ôû nôi ñoù chòu khoán khoå ñeán cheát. Höõu tình cuõng nhö vaäy, bò Voâ minh-ham aùi laøm cho che môø vöôùng chaët vaø ñaém chìm trong sinh töû. Vì vaäy Toân giaû Dieäu AÂm noùi: “Caùc loaøi höõu tình bò voâ minh laøm cho muø loøa bò tham aùi laøm cho vöôùng chaët ôû maõi trong sinh töû maø taêng tröôûng phaùt aùc”. Vì vaäy, voâ minh chæ noùi laø Caùi, AÙi chæ goïi laø kieát, nghóa aáy ñaõ thieát laäp chính xaùc. Nhöng maø theá löïc hoaït duïng cuûa Caùi Voâ minh

naëng neà hôn haún, neân mình noù maïnh hôn naêm Caùi tröôùc, cho neân Ñöùc Phaät khoâng noùi ôû trong naêm Caùi, bôûi vì theá löïc cuûa naêm caùi ñeàu baèng nhau. Caùc Caùi thì ñoù laø söï che phuû chaêng? Ñaùp: Tröôùc ñaây döïa vaøo nghóa lyù trong kinh chæ ôû ngoaøi naêm Caùi thieát laäp rieâng bieät Voâ minh laøm Caùi thöù saùu, nay caàn phaûi döïa vaøo nghóa lyù ñoái chæ maø noùi taát caû phieàn naõo khoâng coù loaïi naøo khoâng phaûi laø Caùi, bôûi vì nghóa veà che phuû ngaên caùch laø nghóa cuûa Caùi taát caû phieàn naõo ñeàu coù theå che phuû ngaên caùch Thaùnh Ñaïo vaø caên Thieän gia haïnh cuûa thaùnh ñaïo, cho neân ñeàu goïi laø Caùi, bôûi vì nhaân duyeân naøy maø tieáp tuïc soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Caùc Caùi

thì ñoù laø söï che phuû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, trong naøy caùi laø döïa vaøo taùnh töôùng maø noùi ñeán naêm loaïi nhö tham duïc… hoaëc laø quaù khöù, hoaëc laø vò lai, hoaëc laø hieän taïi, khoâng coù loaïi naøo khoâng phaûi laø taùnh töôùng cuûa Caùi ñaõ ñöôïc thieát laäp trong naêm loaïi, cho neân ñeàu goïi laø caùi. Trong naøy, söï che phuû (phuù) laø döïa vaøo taùc duïng maø noùi, taát caû phieàn naõo ôû thôøi gian hieän taïi coù taùc duïng cuûa söï che phuû neân goïi laø phuù, quaù khöù vaø vò lai khoâng coù taùc duïng cuûa söï che phuû cho neân khoâng goïi laø phuù. Bôûi vì hai loaïi naøy cuøng coù roäng-heïp, cho neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc laø Caùi maø khoâng phaûi laø phuù, ñoù laø naêm Caùi thuoäc quaù khöù-vò lai, loaïi naøy coù taùnh töôùng cuûa Caùi cho neân goïi laø Caùi, nhöng maø khoâng coù taùc duïng cuûa söï che phuû cho neân khoâng goïi laø phuù, bôûi vì quaù khöù thì taùc duïng ñaõ döøng laïi, maø vò lai thì chöa coù taùc duïng. Hoûi: Caùi cuûa quaù khöù che phuû söï töông tuïc cuûa quaù khöù, Caùi cuûa vò lai che phuû söï töông tuïc cuûa vò lai, Caùi cuûa hieän taïi che phuû söï töông tuïc cuûa hieän taïi, vì sao nay laïi noùi quaù khöù-vò lai laø Caùi chöù khoâng phaûi laø phuù? Ñaùp: Neáu döïa vaøo töï taùnh cuûa caùc phaùp maø noùi thì phuù goàm caû ba ñôøi, bôûi vì töï taùnh cuûa caùc phaùp noái thoâng cuûa ba ñôøi. Neáu döïa vaøo Boå-ñaëc-giaø-la maø noùi thì phuù chæ thuoäc veà hieän taïi bôûi vì Boå-ñaëc-giaø-la chæ coù hieän taïi, nghóa laø chæ ñoái vôùi phaùp Uaån-Giôùi-Xöù cuûa hieän taïi maø thieát laäp Boå-ñaëc-giaø-la chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi quaù khöù vò lai, bôûi vì ñieàu aáy thuoäc veà phaùp soá chöù khoâng phaøi laø höõu tình. Nay chæ döïa vaøo Boå-ñaëc-giaø-la kia ñeå kieán laäp veà nghóa cuûa phuù, cho neân chæ coù ôû hieän taïi. Vaû laïi, tröôùc ñaây ñaõ noùi phuù döïa vaøo taùc duïng maø thieát laäp cho neân khoâng caàn phaûi chaát vaán laøm gì. 2. Coù luùc laø phuù maø khoâng phaûi laø Caùi ñoù laø tröø ra naêm caùi, coøn laïi

caùc phieàn naõo hieän roõ tröôùc maét. Ñieàu naøy laïi noùi theá naøo? Nghóa laø taát caû phieàn naõo cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, kieán-maïng-voâ minh vaø naêm caùi cuûa coõi duïc voán khoâng thaâu nhieáp caùc Trieàn (raøng buoäc) hieän roõ tröôùc maét, ñoù goïi laø phuù chöù khoâng phaûi laø Caùi. Hoûi: Chæ sao chæ noùi phieàn naõo hieän taïi laø phuù chöù khoâng phaûi laø thôøi gian khaùc? Ñaùp: Neáu noùi ñeán hieän taïi thì neân bieát raèng cuõng noùi ñeán quaù khöù vaø vò lai, bôûi vì taùnh töôùng gioáng nhau, nhöng maø ñôøi hieän taïi coù taùc duïng cuûa phuù hieån baøy, cho neân chæ noùi ñeán hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi che phuû ngaên caùch Thaùnh ñaïo vaø caên thieän gia haïnh cuûa thaùnh ñaïo ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai vì thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi phaùt khoûi caùc nghieäp ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi Thuû quaû vaø Döï quaû ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieån naõo hieän taïi coù theå laø nhaân ñoàng loaïi-nhaân bieán haønh-nhaân dò thuïc vaø tieáp nhaän quaû ñaúng löu-quaû dò thuïc ñoái vôùi söï

töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi coù theå laøm nhieãm oâ-hieän taïi coù theå chæ trích khieán cho chìm vaøo buøn laày-rôi vaøo choã phi lyù ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi gaây ra ñieàu nhieät naõo-gaây ra söï toån haïi ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi laøm ngu töï taùnh vaø laøm ngu sôû duyeân ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo töï taïi ngu muoäi veà phaùp ba ñôøi vaø phaùp lìa theá gian ñoái vôùi söï töông tuïc cuûa mình, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi hieän taïi. Laïi nöõa, phieàn naõo hieän taïi laøm chöôùng ngaïi ñeán haønh töôùng sôû duyeân-sôû y khieán cho khoâng giaûi thoaùt ñöôïc, quaù khöù vaø vò lai thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán hieän taïi. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân chæ noùi phieàn naõo hieän taïi goïi laø Phuù. 3. Coù luùc laø Caùi maø cuõng laø Phuù, ñoù laø naêm Caùi thuaän theo neân Caùi hieän roõ tröôùc maét. Nghóa laø luùc Caùi tham duïc hieän roõ tröôùc maét, thì phaàn vò tænh nguû coù ba Caùi hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø ba Caùi tröôùc vaø thuïy mieân. Nhö Caùi tham duïc, Caùi saân haän-aùc taùc-nghi cuõng nhö vaäy. Neáu luùc Caùi hoân traàm hieän roõ tröôùc maét, thì phaàn vò tænh nguû chaéc chaén coù hai Caùi hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø hai Caùi tröôùc vaø thuïy mieân. Nhö

Caùi hoân traàm, Caùi tuøy mieân cuõng nhö vaäy. Neáu luùc Caùi thuïy mieân hieän roõ tröôùc maét, thì nhaát ñònh coù ba caùi hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø thuïy mieân-hoân traàm vaø tuøy mieân. Nhö vaäy, luùc naêm Caùi hòeân roõ tröôùc maét, cuõng goïi laø Caùi bôûi vì coù taùnh töôùng cuûa Caùi, cuõng goïi laø Phuù bôûi vì coù taùc duïng cuûa söï che phuû. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø Caùi cuõng khoâng phaûi laø Phuù, ñoù laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Nhöõng teân goïi trong naøy duøng aâm Töôùng maø noùi. Neáu phaùp ñaõ thuyeát laäp teân goïi ñaõ phuø hôïp vôùi caùch noùi thì laøm thaønh ba caâu tröôùc; chöa thuyeát laäp teân goïi chöa phuø hôïp vôùi caùch noùi thì laøm thaønh caâu thöù tö, cho neân noùi laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Ñieàu naøy laïi noùi theá naøo? Nghóa laø trong Haønh uaån laøm thaønh boán caâu phaân bieät: Naêm Caùi thuoäc quaù khöù vaø vò lai thuoäc caâu thöù nhaát; tröø ra naêm caùi, coøn laïi caùc phieàn naõo hieän taïi laø caâu thöù hai; naêm Caùi cuûa hieän taïi laø caâu thöù ba; coøn laïi Haønh uaån töông öng vaø baát töông öng, cuøng vôùi boán uaån toaøn phaàn vaø ba voâ vi laø caâu thöù tö. Caùc tuøy mieân Voâ minh heä thuoäc coõi Duïc, thì taát caû caùc loaïi aáyñeàu laø baát thieän chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Tröôùc ñaây hieån baøy voâ minh cuõng laø taùnh cuûa Caùi, nhöng chöa hieån baøy veà baát thieän, nay caàn hieån baøy veà ñieàu ñoù. Laïi nöõa, vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp taát caû phieàn naõo ñeàu laø baát thieän. Nhö phaùi Thí Duï, hoï ñöa ra

caùch noùi nhö vaäy: Taát caû phieàn naõo khoâng do tueä phöông tieän kheùo leùo thaâu nhieáp giöõ gìn ñeàu laø baát thieän. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy caùc phieàn naõo coù loaïi laø baát thieän, coù loaïi laø voâ kyù. Hoûi: Taát caû phieàn naõo khoâng do tueä phöông tieän kheùo leùo thaâu nhieáp giöõ gìn maø thuaän theo ñeàu laø baát thieän, laøm sao cuõng noùi laø coù loaïi thuoäc veà voâ kyù vaäy? Ñaùp: Bôûi vì caûm quaû khoâng yeâu thích cho neân goïi laø baát thieän, chöù khoâng phaûi laø khoâng do tueä phöông tieän kheùo leùo thaâu nhieáp giöõ gìn. Neáu khoâng nhö vaäy thì voâ phuù voâ kyù, phaûi coù loaïi baát thieän, trong taùnh cuûa noù cuõng coù luùc khoâng phöông tieän kheùo leùo. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp cuûa coõi Duïc ñeàu laø baát thieän, taát caû phieàn naõo cuûa coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu laø voâ kyù. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy Thaân kieán-Bieân kieán cuûa coõi Duïc vaø voâ mong töông öng vôùi noù cuõng laø voâ kyù. Bôûi vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Caùc tuøy mieân voâ minh heä thuoäc coõi Duïc, thì taát caû caùc loaïi aáy

ñeàu laø baát thieän chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân Voâ minh baát thieän ñeàu thuoäc veà coõi Duïc. Coù tuøy mieânVoâ minh heä thuoäc coõi Duïc maø khoâng phaûi laø baát thieän, ñoù laø Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán heä thuoäc coõi Duïc töông öng vôùi voâ minh. Hoûi: Vì sao thaân kieán-bieân kieán cuûa coõi Duïc vaø caùc phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù khoâng phaûi laø baát thieän? Ñaùp: Neáu heä cuûa phaùp laø khoâng coù Taøm-khoâng coù Quyù, hoaëc töông öng vôùi noù, hoaëc cuøng coù vôùi noù, hoaëc do noù maø sinh ra thì ñeàu laø baát thieän; caùc phaùp nhö Thaân kieán... cuøng vôùi noù traùi ngöôïc nhau, cho neân khoâng phaûi laø baát thieän. Phaàn coøn laïi giaûi thích roäng hôn nhö phaåm Baát Thieän trong chöông Kieát Uaån ôû sau. Caùc tuøy mieân Voâ minh heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc, thì taát caû caùc loaïi aáy ñeàu laø voâ kyù chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Tröôùc ñaây hieån baøy veà Voâ minh coù loaïi laø taùnh baát thieän, nhöng chöa hieån baøy cuõng laø voâ kyù, nay caàn phaûi hieån baøy veà ñieàu ñoù, cho neân tieáp tuïc soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Caùc tuøy mieân Voâ minh heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc, thì taát caû caùc loaïi aáy ñeàu laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân Voâ minh heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu laø voâ kyù. Coù tuøy mieân Voâ minh laø voâ kyù nhöng khoâng phaûi laø heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc ñoù laø Höõu thaân kieán-Bieân chaáp kieán, heä thuoäc coõi duïc töông öng vôùi Voâ minh. Hoûi: Vì sao phieàn naõo heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc, vaø caùc phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù khoâng phaûi laø baát thieän? Ñaùp: Neáu Theå cuûa phaùp laø khoâng coù Taøm-khoâng coù Quyù, hoaëc töông öng vôùi noù, hoaëc cuøng vôùi noù, hoaëc do noù maø sinh ra thì ñeàu laø baát thieän; caùc phaùp nhö phieàn naõo heä thuoäc hai coõi treân, cuøng vôùi noù traùi ngöôïc nhau cho neân khoâng phaûi laø baát thieän. Phaàn coøn laïi giaûi thích roäng hôn nhö phaåm Baát Thieän trong chöông Kieát Uaån ôû sau. Caùc tuøy mieân Voâ minh do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn thì caùc loaïi aáy ñeàu laø bieán haønh chaêng? Cho ñeán noùi roâng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Tröôùc ñaây

noùi Voâ minh laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù, maø chöa noùi noù laø bieán haønh hay khoâng phaûi laø bieán haønh, nay caàn phaûi noùi ñeán ñieàu ñoù, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Caùc tuøy mieân Voâ minh do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn, thì caùc

loaïi aáy ñeàu laø bieán haønh chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân Voâ minh laø bieán haønh ñeàu do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn. Coù tuøy mieân Voâ minh do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn nhöng khoâng phaûi laø kieán haønh, ñoù laø tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh do kieán Khoå- Taäp maø ñoaïn töông öng vôùi Voâ minh, taát laø tuøy mieân tham-saân-maïng töông öng vôùi Voâ minh do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn. Hoûi: Caùc tuøy mieân Voâ minh do kieán Dieät-Ñaïo maø ñoaïn, thì caùc loaïi aáy ñeàu chaúng phaûi laø bieán haønh chaêng? Ñaùp: Caùc tuøy mieân Voâ minh do kieán Dieát-Ñaïo maø ñoaïn ñeàu chaúng phaûi laø bieán haønh. Coù tuøy mieân Voâ minh chaúng phaûi laø bieán haønh nhöng khoâng phaûi laø do kieán Dieät-Ñaïo maø ñoaïn, ñoù laø tuøy mieân chaúng phaûi laø bieán haønh töông öng vôùi Voâ minh do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn, töùc laø tuøy mieân tham-saân-maïng töông öng vôùi voâ minh do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn. Trong naøy, nghóa veà bieán haønh vaø chaúng phaûi laø bieán haønh, nôi khaùc ñaõ noùi nhieàu cho neân khoâng bieåu hieän roõ raøng. Theá naøo laø tuøy mieân Voâ minh baát coäng? Cho ñeán noùi roäng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: tröôùc ñaây noùi Voâ minh cuõng laø taùnh cuûa Caùi, laø baát thieän hoaëc laø voâ kyù, laø bieán haønh vaø chaúng phaûi laø bieán haønh, maø chöa noùi voâ minh laø baát coäng hay chaúng phaûi laø baát coäng, nay caàn phaûi noùi ñeán ñieàu ñoù. Laïi nöõa, tröôùc ñaây noùi phieàn naõo töông öng vôùi Voâ minh, nhöng chöa noùi phieàn naõo khoâng töông öng vôùi Voâ minh, nay caàn phaûi noùi ñeán ñieàu ñoù cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø tuøy mieân Voâ minh baát coäng? Ñaùp: Caùc Voâ minh ñoái vôùi khoå khoâng hieåu roõ, ñoái vôùi Taäp-Dieät- Ñaïo khoâng hieåu roõ. Trong naøy, khoâng hieåu roõ laø hieån baøy veà nghóa khoâng muoán chaáp nhaän, nghóa laø bôûi vì Voâ minh meâ môø che phuû taâm tö, khoâng mong muoán-khoâng chaáp nhaän ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá, cho neân goïi laø khoâng hieåu roõ, chöù khoâng phaûi chæ laø khoâng saùng suoát. Nhö ngöôøi ngheøo heøn ñaõ aên thöùc aên dôû vaøo trong buïng, tuy gaëp ñöôïc thöùc aên ngon maø vaãn khoâng muoán aên; dò sinh cuõng nhö vaäy, Voâ minh che phuû taâm tö, tuy nghe boán Thaùnh ñeá maø cuõng khoâng mong muoán vaø cuõng khoâng chaáp nhaän. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao khoâng goïi laø taø kieán? Ñaùp: Khoâng coù haønh töôùng chuyeån ñoåi thì noùi laø taø kieán, ôû ñaây chæ laø khoâng mong muoán chöù khoâng phaûi laø khoâng coù haønh töôùng, cho neân khoâng phaûi laø taø kieán. Laïi nöõa, huûy baùn vaät thaät coù thì goïi laø taø kieán, ôû ñaây chæ laø khoâng chaáp nhaän, cho neân khoâng phaûi laø taø kieán.

Hoûi: Trong naøy ñaõ noùi khoâng hieåu roõ, thì ñoù laø hieån baøy veà töï taùnh laø hieån baøy veà haønh töôùng, hay laø hieån baøy veà sôû duyeân? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Ñaây laø hieån baøy veà töï taùnh cuûa Voâ minh. Hoûi: Nhö vaäy haønh töôùng cuûa Voâ minh theá naøo? Ñaùp: Khoâng bieát gì-toái taêm môø mòt vaø ngu si thì ñaây laø haønh töôùng cuûa Voâ minh. Hoûi: Nhö vaäy sôû duyeân cuûa Voâ minh theá naøo? Ñaùp: Töùc laø boán Thaùnh ñeá. Coù sö khaùc noùi: Ñaây laø hieån baøy veà haønh töôùng cuûa Voâ minh, nghóa laø Voâ minh naøy chæ chuyeån ñoåi haønh töôùng khoâng hieåu roõ ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Phaåm Loaïi Tuùc ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø tuøy taêng cuûa tuøy mieân Voâ minh baát coäng? Ñoù laø khoâng bieát gì-toái taêm môø mòt vaø ngu si”. Ñaùp: Caàn phaûi bieát raèng luaän aáy laø coù caùch noùi khaùc, luaän aáy noùi haønh töôùng cuûa Voâ minh laø khoâng cuøng taän, nghóa laø Voâ minh naøy laïi coù haønh töôùng khoâng hieåu roõ. Coù ngöôøi noùi: Khoâng hieåu roõ töùc laø khoâng bieát gì-toái taêm môø mòt vaø ngu si, cho neân khoâng coù loãi traùi ngöôïc nhau. Hoûi: Nhö vaäy töï taùnh cuûa Voâ minh theá naøo. Ñaùp: Töï theå vaø töï töôùng chính laø töï taùnh cuûa Voâ minh nhö noùi: Töï taùnh cuûa caùc phaùp chính laø töï töôùng cuûa caùc phaùp, taùnh ñoàng loaïi laø coäng töôùng. Hoûi: Nhö vaäy sôû duyeân cuûa Voâ minh theá naøo? Ñaùp: Töùc laø boán Thaùnh ñeá. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaây laø hieån baøy veà sôû duyeân cuûa Voâ minh, nghóa laø ñoái vôùi khoå khoâng hieåu roõ thì noùi laø duyeân vôùi khoå ñeá, ñoái vôùi Taäp-Dieät-Ñaïo khoâng hieåu roõ thì noùi laø duyeân vôùi Taäp-Dieät-Ñaïo ñeá. Töï taùnh vaø haønh töôùng ñeàu noùi nhö tröôùc. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Nhö vaäy Voâ minh ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá, luoân luoân laø ngu si chaäm chaïp, luoân luoân laø toái taêm meâ muoäi, luoân luoân khoâng hieåu roõ raøng, luoân luoân khoâng quyeát ñoaùn choïn löïa, laáy ñoù laøm töï taùnh cuûa noù. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi: Hoûi: Nhö vaäy Voâ minh vì sao goïi laø baát coäng, baát coäng nghóa laø gì? Ñaùp: Nhö vaäy Voâ minh do töï löïc maø daáy khôûi, chöù khoâng phaûi töông öng vôùi tuøy mieân khaùc maø daáy khôûi, cho neân goïi laø baát coäng; khoâng phaûi laø nhö tham… töông öng vôùi Voâ minh vaø tha löïc maø daáy khôûi. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Nhö vaäy Voâ minh khoâng phaûi laø laãn taïp vôùi tuøy

mieân khaùc maø daáy khôûi, cho neân goïi laø baát coäng. Coù sö khaùc noùi: Nhö vaäy Voâ minh vaø tuøy mieân khaùc khoâng cuøng chung yù thích, cho neân goïi laø baát coäng. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Nhö vaäy Voâ minh vaø tuøy mieân khaùc do taïo taùc khaùc nhau, cho neân goïi laø baát coäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö vaäy Voâ minh meâ môø boán Thaùnh ñeá, khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi, cho neân goïi laø baát coäng. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Voâ minh khoâng töông öng vôùi tuøy mieân, chæ laø do dò sinh maø daáy khôûi, cho neân goïi laø baát coäng. Coù ngöôøi khaùc laïi noùi: Nhö vaäy Voâ minh ñoái vôùi phieàn naõo daáy khôûi goïi laø ñöùng ñaàu vaø cao nhaát, cho neân goïi laø baát coäng. Hoûi: Voâ minh baát coäng laø chæ do kieán maø ñoaïn, hay laø goàm caû naêm boä? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì

sai? Neáu chæ do kieán maø ñoaïn thì luaän thöùc thaân noùi phaûi khoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Voâ minh baát coäng töông öng vôùi taâm, Voâ minh aáy laø do tu maø ñoaïn”. Neáu goàm caû naêm boä, thì vaên cuûa baûn luaän naøy vì sao khoâng noùi maø chæ noùi laø ñoái vôùi khoå khoâng hieåu roõ, ñoái vôùi Taäp-Dieät-Ñaïo khoâng hieåu roõ vaäy? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Nhö vaäy Voâ minh chæ do kieán maø ñoaïn. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän Thöùc thaân noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Vaên cuûa luaän aáy neân noùi nhö vaäy: Voâ minh töông öng vôùi taâm maø khoâng töông öng vôùi tuøy mieân, voâ minh aáy laø do tu maø ñoaïn. Khoâng neân noùi laø Voâ minh baát coäng töông öng vôùi taâm, voâ minh aáy laø do tu maø ñoaïn. Hoûi: Noùi raèng Voâ minh baát coäng töông öng vôùi taâm, vaø noùi Voâ minh töông öng vôùi taâm vaø khoâng töông öng vôùi tuøy mieân, nghóa coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Voâ minh do tu maø ñoaïn coù leõ coù tuøy mieân khoâng töông öng, maø khoâng goïi laø baát coäng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhôø tha löïc maø daáy khôûi, nghóa laø neáu Voâ minh do töï löïc maø daáy khôûi, chöù khoâng phaûi laø töông öng vôùi tuøy mieân khaùc maø daáy khôûi thì goïi laø baát coäng; Voâ minh do tu maø ñoaïn tuy coù luùc khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi, nhöng khoâng phaûi laø do töï löïc maø daáy khôûi, laø do töï löïc cuûa phaãn haän… maø daáy khôûi, cho neân khoâng goïi laø baát coäng. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Voâ minh baát coäng ñeàu coù ôû naêm boä. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì vaên cuûa baûn luaän naøy vì sao khoâng noùi? Ñaùp: Trong luaän naøy chæ noùi ñeán Voâ minh baát luaän do kieán Ñaïo maø ñoaïn, bôûi vì Voâ minh naøy meâ môø boán Thaùnh ñeá, khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi; do tu maø ñoaïn thì tuy khoâng phaûi laø töông

öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi, nhöng khoâng meâ môø ñoái vôùi Ñeá, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, trong luaän naøy chæ noùi laø chæ coù dò sinh daáy khôûi Voâ minh baát ñoäng; do tu maø ñoaïn thì Thaùnh giaû cuõng daáy khôûi, cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, trong naøy chæ noùi Voâ minh baát coäng duyeân vôùi taát caû höõu laäu-voâ laäu-höõu vi vaø voâ vi; do tu maø ñoaïn chæ duyeân vôùi höõu laäu-höõu vi, vho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, trong naøy chæ noùi Voâ minh baát coäng do töï löïc maø daáy khôûi; do tu maø ñoaïn nhôø vaøo tha löïc môùi daáy khôûi, cho neân khoâng noùi ñeán. Hoûi: Voâ minh baát coäng do tu maø ñoaïn naøy coù trong taêng naøo? Ñaùp: Neáu laø coõi Duïc thì möôøi tieåu phieàn naõo ñòa phaùp (möôøi taâm sôû) ñeàu coù theå coù trong taâm; tónh löï thöù nhaát thì dua nònh-löøa doái-kieâu maïn ñeàu coù theå coù trong taâm; tónh löï thöù hai trôû leân caùc ñòa treân, thì chæ coù theå coù trong taâm töông öng vôùi kieâu maïng. Hoûi: Voâ minh baát coäng ñaõ noùi trong naøy hieän khôûi ôû phaàn vò naøo? Ñaùp: Neáu caùc dò sinh do löïc thaéng giaûi maø phaùt khôûi chaùnh kieán, hoaëc khôûi leân taø kieán, luùc taâm meät moûi thì nhieàu laàn daáy khôûi khoâng lieân tuïc; Voâ minh baát coäng meâ môø ñoái vôùi boán thaùnh ñeá, nghóa laø duyeân vôùi haønh töôùng cuûa boán ñeá maø khoâng mong muoán-khoâng chaáp nhaän vaø khoâng hieåu roõ. Hoûi: Trong taát caû caùc taâm ñeàu coù Baùt-nhaõ, vì sao nay laïi noùi voâ minh baát

coäng khoâng hieåu roõ ñoái vôùi ñeá? Ñaùp: Tueä bò Voâ minh laøm cho môø khuaát, cho neân khoâng saùng suoát- khoâng thanh tònh, ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá cuõng khoâng coù theå hieåu roõ. Laïi nöõa, trong naøy chæ noùi Voâ minh baát coäng khoâng hieåu roõ ñoái vôùi ñeá, chöù khoâng noùi ñeán Baùt-nhaõ, cho neân khoâng caàn phaûi vaën. Hoûi: Coù theå tuøy mieân khoâng töông öng vôùi tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Coù, töùc laø Voâ minh baát coäng vaø tuøy mieân Voâ minh cuøng daáy khôûi nhö phaãn... do tu maø ñoaïn ñaõ noùi tröôùc ñaây. Hoûi: Coù theå coù tuøy mieân maø khoâng goïi laø coù tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Coù, töùc laø Voâ minh baát coäng vaø tuøy mieân voâ minh cuøng daáy khôûi nhö phaãn... do tu maø ñoaïn duyeân vôùi tuøy mieân aáy ñaõ ñoaïn heát, tröôùc ñaây ñaõ noùi. Hoûi: Coù theå coù tuøy mieân khoâng tuøy taêng ñoái vôùi caùc tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Coù, töùc laø tröôùc ñaây ñaõ noùi voâ minh baát coäng duyeân vôùi voâ laäu. Hoûi: Coù theå coù tuøy mieân chaúng phaûi laø do caùc tuøy mieân maø laø tuøy

taêng chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø caùc tuûy mieân ñaõ lìa boû heä thuoäc. Hoûi: Nhö coù tuøy mieân khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi, coù theå coù tuøy mieân khoâng töông öng vôùi Trieàn ñeå daáy khôûi chaêng? Ñaùp: Khoâng coù, bôûi vì caùc tuøy mieân ñeàu cuøng daáy khôûi vôùi hoân traàm vaø tuøy mieân. Hoûi: Nhö coù tuøy mieân khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi, coù theå cuõng coù Trieàn maø khoâng töông öng vôùi Trieàn ñeå daáy khôûi chaêng? Ñaùp: Khoâng coù, bôûi vì caùc taâm nhieåm oâ ñeàu cuøng daáy khôûi vôùi hoân traàm vaø tuøy mieân. Hoûi: Nhö coù tuøy mieân khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi, coù theå cuõng coù Trieàn khoâng töông öng vôùi tuøy mieân maø daáy khôûi chaêng? Ñaùp: Khoâng coù, bôûi vì caùc Trieàn caàn phaûi töông öng vôùi thuïy mieân Voâ minh maø daáy khôûi. Hoûi: Theá naøo laø Tuøy mieân-Trieàn baát coïng? Ñaùp: Khoâng coù Tuøy mieân-Trieàn baát coïng. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng. Nghóa laø Voâ minh vaø Tuøy mieân ñeàu goàm caû saùu thöùc-naêm boä vaø ba coõi, baùt thieân vaø voâ kyù ñeàu coù maët khaép taát caû caùc taâm nhieãm oâ. Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi nhö Voâ minh vaø baát coäng, thì Tuøy mieân cuõng nhö vaäy. Muoán laøm cho moái nghi naøy ñöôïc quyeát ñònh roõ raøng, ñeå hieån baøy Tuøy mieân vaø Trieàn khoâng coù baát coïng. Hoûi: Hoân traàm-Tuøy mieân ñeàu cuøng coù vôùi taát caû caùc taâm nhieåm oâ, vì sao trong naøy chæ noùi Tuøy mieân chöù khoâng phaûi laø Hoân traàm? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Laïi nöõa, cuõng caàn phaûi noùi ñeán Hoân traàm maø khoâng noùi thì neân bieát coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, Hoân traàm vaø Tuøy mieân luoân luoân töông öng vôùi nhau, cho neân trong naøy noùi neân loaïi thì ñaõ noùi ñeán loaïi coøn laïi. Laïi nöõa, bôûi vì Tuøy mieân-Trieàn tuøy thuaän vôùi phoùng daät gaây ra nhieàu sai laàm vôùi tính chaát kieân coá vaø maïnh lieät, Hoân traàm thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán Tuøy mieân. Döïa vaøo kinh naøy chæ thieát laäp Tuøy mieân ôû trong moân naêm kieát thuaän phaàn Thöôïng, luaän phaåm Loaïi Tuùc chæ noùi Tuøy mieân ôû trong möôøi phieàn naõo Ñaïi ñòa phaùp,

trong luaän thi Thieát chæ noùi Tuøy mieân ôû trong naêm phaùp: “Luùc dò sinh laáy khoûi thuïy mieân duïc tham thì chaéc chaén khôûi

leân naêm phaùp… 1. Tuøy mieân duïc tham. 2. Tuøy mieân duïc tham taêng tröôûng sinh. 3. Tuøy mieân voâ minh. 4. Tuøy mieân voâ minh taêng tröôûng sinh. 5. Tuøy mieân”. Nhöõng nôi nhö vaäy ñeàu bôûi vì Tuøy mieân coù nhieàu sai laàm, cho neân chæ noùi ñeán noù chöù khoâng phaûi laø loaïi khaùc, trong naøy cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì Tuøy mieân-Trieàn lieân tuïc hoaït ñoäng maïnh lieät gaây roái loaïn cho boán chi-naêm chi Tónh löï, cho neân chæ noùi ñeán noù; Hoân traàm ngu ñoän tuøy thuaän vôùi Ñaúng trì töïa nhö Ñònh maø chuyeån bieán, Hoân traàm hieän roõ tröôùc maét thì nhanh choùng tieán vaøo Ñònh, sai laàm nheï hôn cho neân trong naøy khoâng noùi veà noù. Laïi nöõa, bôûi vì Tuøy mieân-Trieàn laøm huûy hoaïi phaåm thieän khieán cho khoâng coù theå chuyeân chuù vaøo caûnh Ñònh, Hoân traàm thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán Tuøy mieân. Laïi nöõa, bôûi vì Tuøy mieân-Trieàn gaây ra roái loaïn cho phaåm taâm, ñoái vôùi caùc phaùp thieän khoâng muoán chòu khoù tu taäp, giaû söû coù muoán chòu khoù tu taäp thì nhanh choáng trôû laïi buoân rôi boû dôõ; Hoân traàm thì khoâng nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán Tuøy mieân. Laïi nöõa, bôûi vì hoân traàm aáy chuyeån bieán töïa nhö Voâ minh, ôû tröôùc ñaõ noùi nhieàu; tuøy mieân Voâ minh thì ñaõ noùi veà noù, cho neân khoâng noùi ñeán nöõa. Laïi nöõa, bôûi vì Tuøy mieân-Trieàn maïnh lieät vaø kieân coá gaây ra nhieàu sai laàm; hoaëc coù ngöôøi noùi laø Tuøy mieân gioáng nhö tuøy mieân cuõng coù baát coïng, cho neân choûi noùi ñeán Tuøy mieân thì khoâng coù baát coäng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.